

Begeleide omgang / Omgangsbegeleiding

Contactherstel tussen ouder en kind

Notitie werkwijze, afspraken en verslaglegging

De GezinsManager geeft alleen uitvoering aan begeleide bezoeken als onderdeel van een traject of wanneer er een onderzoeksvraag ligt.

Werkwijze van het reguliere primaire proces wordt naast ondergenoemde afspraken gevolgd.

Bespreek de inhoud van deze notitie met de belangrijke betrokkenen.

Algemene afspraken:

Voorafgaand aan het bezoek

- Voorafgaand aan de bezoeken wordt er kennis gemaakt met alle betrokkenen. Hoeveel tijd en hoeveel verschillende gesprekken hiervoor nodig zijn, is afhankelijk van de casus.
- Wees voorafgaand aan het bezoek richting alle betrokkenen duidelijk over wat de afspraken zijn: is het bezoek in zijn geheel begeleid (je loopt als begeleider zelfs mee naar de wc met het kind), wat is de afstand die je neemt, kunnen er ook momenten zijn dat je wat meer afstand neemt of zelfs dat er even in zijn geheel geen toezicht is. Er zijn verschillend variaties mogelijk. Dit is verschillend per casus.
- Het is de bedoeling dat de omgang zo ontspannen mogelijk verloopt.
- Met kinderen worden veiligheidsafspraken gemaakt:
 - o Er wordt een STOP-woord/teken afgesproken. Wanneer het kind dit woord noemt of dit teken laat zien, wordt de omgang stopgezet en verzoekt de betrokken gezinsmanager de ouder de ruimte te verlaten. Afhankelijk van hetgeen er speelt, wordt een keuze gemaakt over hoe verder. Wanneer het duidelijk is dat de omgang voortijdig beëindigd moet worden, wordt er wel altijd afscheid genomen tussen ouder en kind. Deze afspraken worden ook voorafgaand aan de bezoeken met de ouders besproken. Soms kan het wenselijk zijn om dit aan het begin van een bezoek nogmaals te benoemen.
 - o Om de spanning af te laten nemen, wordt er voorgesteld dat het kind een knuffel meeneemt of een spelletje of een andere bezigheid voor tijdens de omgang. Wat betreft de bezigheid: iets waar mee samen met de ouder aandacht aan gegeven kan worden, zoals een spelletje of knutselspullen.
- Informeer de ouder / opvoeder waar het kind woont erover dat hij of zij niet in de directe omgeving kan wachten. Om het begeleide bezoek meer kans van slagen te geven, is duidelijke afstand van de ouder / opvoeder belangrijk.

Tijdens het bezoek

- Tijdens de omgang is het wenselijk als de ouder(s) met wie de bezoeken zijn wat te eten en te drinken meenemen.
- Tijdens de omgang is het wenselijk als de ouder(s) met wie de bezoeken zijn voorafgaand aan het bezoek nadenkt over de planning: wat wordt er gedaan, waar, wat is daarvoor nodig, juiste spullen meenemen, speelgoed meeneemt etc.
- Kadootjes mogen gegeven worden, maar het advies is om dit beperkt te houden.

- De omgang is voor de ouder en het kind. Het is niet de bedoeling dat er andere familieleden meekomen of gebeld worden tijdens de omgang. Het kan zijn dat hier in een casus andere afspraken over gemaakt zijn. Wees hier voorafgaand aan het bezoek duidelijk over.
- In principe blijf je als gezinsmanager op de achtergrond. Maar wanneer je de inschatting maakt dat het nodig is om in te springen of bij te sturen, doe je dat, bijvoorbeeld: wanneer er negatief over de andere ouder wordt gesproken. “Dit is nu niet het juiste moment” of wanneer dat een ouder even onthand is, mag je een (pedagogisch) advies geven. Hou het luchtig.
- Laat als gezinsmanager voorbeeld gedrag zien wanneer je merkt dat ouders dit niet op een juiste manier of helemaal niet doen, bijvoorbeeld wanneer er niet wordt opgeruimd: ‘we ruimen eerst op voordat we iets nieuws gaan doen’, ‘als we gegeten hebben, ruimen we het eerst op en maken we het schoon’. Ook wanneer er bijvoorbeeld op de bank gesprongen wordt: ‘we springen niet op de bank’. Dit alles op een vriendelijke toon.
- Probeer de sfeer tijdens het bezoek luchtig, ontspannen en gezellig te houden.
- Wanneer je merkt dat het echt niet fijn is voor een kind, kun je de keuze maken om het bezoek eerder te laten stoppen. Dit is wel een uiterste keuze. Informeer de ouder voorafgaand aan het bezoek over deze mogelijkheid.
- Het is belangrijk om altijd goed afscheid te nemen, ook wanneer het bezoek moeizaam verlopen is. Hou het afscheid kort wanneer er van de kant van de ouder veel zichtbare emoties spelen.

Na het bezoek

- Er wordt na elk bezoek altijd een korte verslaglegging gemaakt. Inhoud: zie verder. Bij observatiediagnostiek gelden er andere richtlijnen voor verslaglegging.
- Ouders en andere betrokkenen zijn er van op de hoogte dat een kind na een bezoekmoment in de thuissituatie ander gedrag kan laten zien dan dat zij gewend zijn. Dit hoeft niets te zeggen over de kwaliteit / de beleving van het contact.
- Ouders en andere betrokkenen zijn er van op de hoogte dat een kind na een bezoekmoment in de thuissituatie dingen op een andere manier kan vertellen dan zoals het feitelijk gegaan is tijdens het bezoek. Mogelijk heeft dit te maken met loyaliteitsproblematiek. Bespreek dit thema met ouders.
- Kort na de bezoeken – wanneer mogelijk de volgende dag, wordt er geïnformeerd hoe het kind op de bezoeken gereageerd heeft. Dit kan zijn in direct contact met het kind, maar ook in contact met de ouder/opvoeder waar het kind woont. Wanneer er een helder beeld en / of een stabiele situatie bestaat, kan er van deze afspraak worden afgeweken en de afspraak gemaakt worden om bij bijzonderheden contact op te nemen.
- Ook wordt er contact opgenomen met de ouder over hoe deze het bezoek heeft ervaren. Daarnaast worden er een terugkoppeling gegeven aan hetgeen gesignaleerd is tijdens het begeleide bezoek. Wanneer er een helder beeld en / of een stabiele situatie bestaat, kan er van deze afspraak worden afgeweken en de afspraak gemaakt worden om bij bijzonderheden contact op te nemen.

Overig

- Over de voortgang en uitbreiding van contacten: hou regelmatig evaluaties met de betrokkenen. Leg gemaakte afspraken vast in een document. Kijk niet te ver vooruit en ben

voorzichtig met uitspraken te doen over uitbreidingen in de omgang. Wanneer er een planning gemaakt is – dit doe je in overleg met je gedragsdeskundige – merk hier bij op dat wanneer er zorgen zijn, de planning altijd aangepast kan worden. Leidend hierin is hoe het met het kind gaat. Jij als professional maakt die keuze met je gedragsdeskundige en / of adviseert hierin aan verwijzers, zoals bijv JBB. Verstandig is om contact op te nemen met de school van het kind of andere betrokken belangrijke derden om hierover een goede besluitvorming te kunnen vormen. Ben je er bewust van dat het mogelijk is dat de ene ouder vindt dat de contactopbouw niet snel genoeg gaat en dat de andere ouder mogelijk in elke uitbreidingsstap veiligheidsrisico's ziet.

- Wanneer er voorafgaand aan een begeleide bezoek afspraken zijn gemaakt en een van de ouders houdt zich hier niet aan, is het niet de bedoeling dat er geen verdere omgang meer plaatsvindt. Er zal dan bijgestuurd moeten worden en gekeken moeten worden wat wel past / haalbaar is. In een enkele uitzonderingssituatie kom je tot de conclusie dat contact – zelfs onder begeleiding – niet in het belang is van het kind. De besluitvorming hierover maak je samen met je gedragsdeskundige tijdens de werkbegeleiding en / of je geeft hierover advies aan verwijzers zoals JJB of Veilig Thuis.
- Wees alert op signalen van ouderverstoting. Niet opvolgen van de adviezen door de ouder waar de kinderen wonen, kan hier mogelijk op wijzen. Wees hierom ook zeer voorzichtig met het aanpassen of stopzetten van de bezoeken – zeker op verzoek van een van de ouders - en zorg dat de geformuleerde adviezen zoveel mogelijk doorgang vinden. Bespreek in deze situatie het thema ouderverstoting, waarin de geldende visie is, dat er bij ouderverstoting sprake is van kindermishandeling.
- Wanneer de begeleide omgang opgelegd is door de rechtbank, vraag dan om de beschikking. Hierin staat de uitspraak van de rechter geformuleerd. Dit zorgt voor duidelijkheid. De interne werkwijze wordt ook dan gevolgd!
- Doelen /resultaten tijdens begeleide omgang verschillen per casus. Belangrijk hoofdresultaat is: *Welke vorm en frequentie van contact tussen ouder en kind is haalbaar en passend, waarbij zowel het kind als de ouder voldoende kunnen genieten van het contact en het veilig is voor het kind.*
- Algemene doelen:
 - o Wat kan er gezegd worden over de interactie tussen ouders en het kind. Zoals: Sluit een ouder op een juiste manier aan bij het kind. Zijn ouder en kind gericht op elkaar?
 - o Wat kan er gezegd worden over pedagogische vaardigheden van ouders, zoals het beiden van structuur en het stellen van grenzen;
 - o Kan er iets gezegd worden over de band tussen ouders en kind.
 - o Hoe is de algemene sfeer? Bestaat de indruk dat ouder en kinderen de bezoeken fijn vinden / is er behoefte aan contact, of juist niet?
 - o Houdt de ouder zich goed aan de vooraf gemaakte afspraken?
 - o Worden gegeven adviezen opgepakt?

Verslaglegging

Het is de bedoeling dat er na elk begeleid bezoek altijd een kort verslagje via de e-mail of via toegang in MC4 aan de relevante betrokkenen in de casus verstuurd wordt. Let op: het is de bedoeling dat het een korte schriftelijke terugkoppeling is en geen uitgebreid verslag.

De GezinsManager geeft alleen uitvoering aan begeleide bezoeken als onderdeel van een traject of wanneer er een onderzoeksvraag ligt.

Inhoud verslaglegging:

- Datum, tijd, duur, locatie van het bezoek
- Wie heeft het kind gehaald / gebracht.
- Hoe verloopt de start. *Bijv: ongemakkelijk of blij om elkaar te zien?*
- Wat wordt er gedaan tijdens het bezoek. *Bijv. een spelletje wat x zelf meegenomen heeft..*
- Wat is de algemene sfeer. *Bijv: ontspannen, gezellig, gespannen..*
- Kan er iets genoemd worden over de pedagogische vaardigheden?
- Kan er iets genoemd worden over de interactie tussen ouder(s) en kind?
- Hoe is het bezoek afgerond. *Bijv: er werd een knuffel en een kus gegeven door X aan zijn vader en daarna is het bezoek rustig afgerond. Of: X moest hard huilen en gaf aan te willen blijven.*
- Overige bijzonderheden

Begeleide omgang – verslaglegging

Datum, tijd, duur, locatie van het bezoek
Wie heeft het kind gehaald / gebracht.
Hoe verloopt de start. <i>Bijv: ongemakkelijk of blij om elkaar te zien?</i>
Wat wordt er gedaan tijdens het bezoek. <i>Bijv. een spelletje wat x zelf meegenomen heeft..</i>
Wat is de algemene sfeer. <i>Bijv: ontspannen, gezellig, gespannen..</i>
Kan er iets genoemd worden over de pedagogische vaardigheden?
Kan er iets genoemd worden over de interactie tussen ouder(s) en kind?
Hoe is het bezoek afgerond. <i>Bijv: er werd een knuffel en een kus gegeven door X aan zijn vader en daarna is het bezoek rustig afgerond. Of: X moest hard huilen en gaf aan te willen blijven.</i>
Overige bijzonderheden